

LOKALAFDELINGEN I AARHUS KOMMUNE

Formand: Sebastian Jonshøj, Willemoesgade 10, 1, 8200 Aarhus N

Telefon: 6160 3401

E-Mail: jonshoej@gmail.com

Aarhus d. 5. august 2019

Til
Aarhus Kommune
Teknik og Miljø

Bemærkninger til debatoplæg for temaplan:

- LANDSKABET

For Danmarks Naturfredningsforening i Aarhus (DN) er bevarelsen af de smukke landskaber i vort opland en hjertesag. Dels fordi de repræsenterer en befriende æstetisk kontrast til bymiljøet og dels, fordi de rummer store og ganske bynære, rekreative kvaliteter. Og endelig er det i det uopdyrkede landskab udenfor byen – i ådalene, langs kysten og i skovene - at vi finder de naturværdier, der skal beskyttes og styrkes, i bestræbelserne på at vende tilbagegangen i den biologiske mangfoldighed.

Tekniske installationer

Det er altså vigtigt, at vi opretholder en synlig adskillelse mellem by og land, og bevarer landskaber med højt til himlen og lange kig til horisonten. Derfor mener DN, at man må tilstræbe at samle høje bygninger og tekniske anlæg i urbane områder, hvor de nemmere kan integreres i det eksisterende miljø. Eksempelvis kan fremtidens mange solcelleanlæg med fordel placeres på tagflader på erhvervs- og industriejendomme.

Skal man nødvendigvis finde placeringer til tekniske anlæg i det åbne land, bør de samles langs eksisterende infrastrukturlinjer, som f.eks. motorveje, jernbaner o. lign., og i øvrigt så vidt muligt sløres eller forskønnes med vegetation. DN har tidligere – i en offentlig høring ifm. med kommunens VE-planlægning – peget på forslag til konkrete områder til bl.a. opstilling af vindmøller.

Herregårdslandskabet

Skulle DN blandt flere bevaringsværdige landskaber i Aarhus kommune pege på ét, der i særlig grad fortjener en fremtidig beskyttelse, må det være herregårdslandskabet omkring Moesgaard, syd for byen. Et naturligt sammenhængende og relativt intakt, ubebygget landskab mellem Holme mod nord, Mårslet mod vest, Beder mod syd og havet mod øst. Et kulturlandskab med højt naturindhold, der rummer en alsidig vekslen mellem gamle skove og åbne marker, bundet sammen af et netværk af levende hegn og slyngede vandløb. Med tværpolitisk opbakning og den rette planlægning vil dette landskab kunne udgøre et grønt og levende åndehul for natur og mennesker i den storby, der i en ikke alt for fjern fremtid vil omslutte det fuldstændigt.

“Vandskabet”

I betragtning af Aarhus' beliggenhed ved kysten, kunne man vel argumentere for at inddrage havfladen og udsigten mod øst i en kortlægning af kommunens værdifulde landskaber. Aarhusbugten hører om noget til byens visuelt sårbare omgivelser, og

selvom kommunen ikke har myndighed eller ansvar over selve søterritoriet, har den all mulig indflydelse på landbaserede elementer, der måtte påvirke udsigten over bugten.

Kysten

I den sammenhæng bør selve kysten også betragtes som et værdifuldt og sårbart landskab. De danske kyster er en dynamisk naturtype og hører til noget af det mest vilde og ukontrollerede natur vi endnu har tilbage. Det gælder også i Aarhus Kommune, og sådan bør det forblive. Der er tale om et ca. 40 km langt, smalt landskab som har uvurderlig naturmæssig, rekreativ og æstetisk betydning, og skønt det allerede nyder en ganske omfattende beskyttelse i lovgivningen, forhindrer det ikke særskilte hensyn i planlægningen.

Offentlighedens adgang

En indlysende forudsætning for borgernes mulighed for at opleve og værdsætte naturen og landskaberne i Aarhus Kommune, er den offentlige adgang til dem. Desværre ser vi, hvordan adgangen i det åbne land gradvist forringes og stadig flere lokaliteter bliver helt eller delvist utilgængelige. DN vil på den baggrund indtrængende opfordre til, at man i arealplanlægningen er opmærksom på den offentlige tilgængelighed, og som myndighed arbejder aktivt og målrettet for at bevare eller genskabe oprindelige kirkestier, markveje og andre adgangsveje i det åbne land.

I naturlig forlængelse heraf, ville en offentlig tilgængelig (webbaseret), visualiseret oversigt over sådanne stier og veje være et velkomment redskab for borgerne. Af denne burde samtidig fremgå pleje- eller vedligeholdelsesniveau, således at man kan danne sig en berettiget forventning om stiens tilstand.

Beskyttelse og forvaltning

DN anerkender kommunens forsøg på, gennem formuleringen af (tema)planer, at udpege og beskytte bevaringsværdige landskaber. Men planer er at betragte som hensigtserklæringer, og vi savner sikkerhed for, at der ikke blot dispenseres med løs hånd eller afviges fra de gode hensigter, den dag et skiftende politisk flertal måtte finde det formålstjenligt. Vi skal derfor ikke undlade at pege på fredningsredskabet som den ultimative fremtidssikring af de virkelige naturperler.

Apropos fredninger, så opfylder to af kommunens større, fredede arealer – Fulden og Holme Bjerge – ikke IUCN's internationale krav til fredninger. DN ser gerne, at Aarhus Kommune tager initiativ til en grundig gennemgang af de to gamle fredningsbestemmelser med henblik på en modernisering, herunder udarbejdelsen af en plejeplan, der vil kunne bidrage til at opfylde kriterierne for et reelt naturbeskyttet landskab.

Fremmedelementer eller fremtidselementer?

Fremtidens indiskutable behov for en massivt øget produktion og anvendelse af vedvarende energi, vil uundgåeligt udfordre vores traditionelle landskabsforståelse og tolerancetærskler. Vi vil i langt højere grad skulle acceptere og vænne os til tekniske installationer som vindmøller, solcelleparker og biogasanlæg, som nødvendige elementer i fremtidens energi-infrastruktur. Desuden vil den håbløst forsinkede – men stærkt tiltrængte – elektrificering af jernbanenettet betyde flere iøjnefaldende strømføringsmaster, som vi allerede kender dem fra Letbanen. Det vil indebære dilemmaer og betyde viljen til kompromisser. DN er indstillet på at forholde sig konstruktivt til disse udfordringer og bidrager gerne til at finde de bedste løsninger.

Sebastian Jonshøj, formand